

pedig azoknak a fergeteges időknak az eseményeit beszéli el, melyek nem bírták megtörni a kis magyar bánya-város maroknyi lakosságát, sőt azt a maivá formálták ki és edzették meg. Sok baj, keserűség érte a régi Torockót s ezt a változatos multat dicséretre méltó tárgyilagossággal mondja el Borbély. Nem magyarázgat, nem szépítget; lelkiismeretes komolysággal építi fel előadását és meggyőződéses igazságkereséssel tép szét olyan legendákat is, mint pl. a lakosság unitárius hitre való áttérésének kedves, de alaptalan meséjét, ami pedig bizonyára neki magának is nehezeére esett. Az elfogulatlanul keresett igazság azonban csak annál meggyőzőbb erővel hat s csak annál fokozottabb mértékben mélyítheti el a kis Torockó mai lakosának történeti öntudatát. Bár volna minden kis falunknak ilyen történeti könyve, a Felvidéken épen úgy, mint Erdélyben vagy a kopár Alföldön! Akkor remélhetnők, hogy az együtt átélt szenvedések emléke összeforraszthatná egy-egy kisebb terület lakosait, felébreszthetné bennük az együvé tartozás érzését s így fogékonyrá tehetné őket annak megértése iránt is, hogy valamennyien egy nagyobb kulturális közösségnek, a magyarságnak a tagjai. A Borbélyéhoz hasonló kis monografiák a multon keresztül egy-egy szállal fűznék egymáshoz a kis falvakat s ezek a szellemi fonalak sokszor erősebbeknek bizonyulnának, mint a mai államgépezet parancsszavára kiadott közigazgatási intézkedések. Ebből a szempontból tekintve örömmel kell üdvözlönnünk minden kísérletet, amely a mult idők mulasztásait pótolni óhajtván tanulságos könyvet nyújt egy-egy vidék multjáról az érdeklődők kezébe, s mert ezt a magasabb didaktikai célt Borbély könyve sikerrel érheti el, őszintén kívánjuk, hogy minél előbb jelenhessék meg könyvének második része, amely az újkori, a jelek szerint igen érdekesnek ígérkező fejlődést fogja elmondani.

M. E.

A magyar nő könyve. Szerkesztette Pechyné Bartók Mária. Losonczy Sán-

dor könyvnyomdája. Losonc, 1926. Ez a könyv a magyar nemzeti érzést akarja az elszakított felvidéken erősíteni, elsősorban a magyar család lelke, az asszonyok körében. A dagályos előszó szerint: «Ezt a könyvet a magyar nők számára írtuk azzal a látó hittel és megnyugtató bizonyossággal, hogy a Gondviselés a magyar nő elé a mai adottságok között szent és megbecsülhetetlen értékű feladatot állított». A könyv tartalma részben régi, jól ismert költemények, ckek közlése, részben új, erre a célra készült szellemi termékek. Amazok közt találjuk például Garay Magyar hölgyét, Arany Ithon című költeményét, Kiss József Czobor Erzsikéjét. Úgy lehet, ezek közlése a Szlovenszkóban, ahol a magyar könyv terjesztése nehézségekbe ütközik, nem felesleges. Az új cikkek közt legértékesebb Alapy Gyula hosszabb tanulmánya, *A magyar nő a történelemben*, mely a csodaszarvas mondájában megörökített leányrablástól kezdve Tutsek Annáig és Szabóné Nogáll Jankáig nyomon kíséri a magyar nő társadalmi életét és szellemi fejlődését. Főleg Szent László és Kálmán király törvényeit és Takáts Sándor munkáit aknázza ki a lelkes hangon tartott történelmi elmefuttatás. Egyed Aladár a falugondozásról ír a falú anyagi jólétének emelése mellett szellemi nevelését is sürgetve. Madame Sans Géne (ez tán mégsem helyes álnév egy komoly cikk élén), valamint Sziklay Ferenc a magyar nő közéleti feladatait vitatja meg szintén főként a falura való tekintettel. Okos dolgokat olvasunk még a magyar népművészet pártolásáról (Bazilidesz Barnáné) és a leányserkészetet illetőleg (Limbacher Rezsóné). Hacsak egy része is megvalósul annak a sok szép dolognak, ami e cikkekben mint terv, óhajlás és kötelesség fel van sorolva, akkor a szlovenszkói magyar nők megtették tartozó kötelességüket hazájuk iránt és ez a könyv több lesz, mint írott malaszt: tett, ami minden Demostenesnél szebben beszél. S bizonyára ez volt létrejöttének is igazi célja.

Z. A.